

ΠΡΩΤΗ ΠΡΑΞΗ

Ένα μεγάλο σαλόνι, επιπλωμένο μέ γοῦστο καί διακοσμημένο μέ σκοῦρα χρώματα. Στόν πίσω τοῖχο ὑπάρχει μιά φαρδιά εἴσοδος, μέ τραβηγμένες κουρτίνες. Αὐτή ἡ εἴσοδος ὀδηγεῖ σέ ἕνα μικρότερο δωμάτιο, διακοσμημένο ὅπως καί τό σαλόνι. Στόν δεξιό τοῖχο ὑπάρχει μιά διπλωτή πόρτα, πού ὀδηγεῖ στό χώλ, ἐνῶ, στόν ἀπέναντι τοῖχο, ἀριστερά, ὑπάρχει μιά γυάλινη πόρτα, κι αὐτή μέ τραβηγμένες τίς κουρτίνες. Ἀπό τά τζάμια φαίνεται ἕνα μέρος τῆς βεράντας καί δέντρα μέ φθινοπωρινό φύλλωμα. Στή μέση τοῦ δωματίου ὑπάρχει ἕνα ὀβάλ τραπέζι, καλυμμένο μέ ὕφασμα, καί γύρω ἀπό τό τραπέζι καρέκλες. Μπροστά, στόν δεξιό τοῖχο, ὑπάρχει ἕνα τζάκι, ἐπενδυμένο μέ πλάκες ἀπό πορσελάνη, μιά πολυθρόνα μέ ψηλή πλάτη, ἕνα σαμνάκι μέ μαξιλάρι γιά τά πόδια καί δύο καρέκλες. Στή δεξιᾶ γωνία βρίσκονται ἕνας καναπές γωνιακός καί ἕνα μικρό στρογγυλό τραπέζι. Μπροστά καί ἀριστερά, σέ μικρή ἀπόσταση ἀπό τόν τοῖχο, βρίσκεται ἕνας καναπές. Πίσω ἀπό τήν τζαμωτή πόρτα, ἕνα πιάνο. Σέ κάθε πλευρά τῆς εἰσόδου ἑταξέρες. Στόν πίσω τοῖχο τοῦ δωματίου διακρίνεται ἕνας καναπές, ἕνα τραπέζι καί μιά δυό καρέκλες. Πάνω ἀπό τόν καναπέ φαίνεται τό πορτραῖτο ἑνός ἡλικιωμένου κυρίου μέ στολή στρατηγοῦ καί πάνω ἀπό τό τραπέζι κρέμεται μιά λάμπα μέ ἀπαλό ὀπάλ γυαλί. Γύρω γύρω στό σαλόνι, ὑπάρχουν μπουκέτα λουλουδιῶν, ἄλλα τοποθετημένα σέ βάζα καί ποτήρια καί ἄλλα ἀκουμπισμένα ἐπάνω στά τραπέζια. Τά πατώματα καί τῶν δύο δωματίων εἶναι καλυμμένα μέ παχιά χαλιά. Φῶς πρωινό: Ὁ ἥλιος μπαίνει ἀπό τίς τζαμωτές πόρτες.

(Ἡ δεσποινίς *Γιουλιάνε Τέσμαν*, φορώντας καπέλο καί κρατώντας ὀμπρέλα, μπαίνει ἀπό τό χώλ, ἀκολουθούμενη ἀπό τήν *Μπέρτε*, πού ἔχει στό χέρι τῆς ἕνα μπουκέτο λουλούδια, τυλιγμένα σέ χαρτί. Ἡ δεσποινίς *Τέσμαν* εἶναι μιά συμπαθῆς καί πρόσχαρη γυναίκα γύρω στά ἑξήντα πέντε, καλοντυμένη ἀλλά ἀπλά, μέ ἕνα γκριζο ταγιέρ περιπάτου. Ἡ *Μπέρτε* εἶναι μιά ἡλικιωμένη ὑπηρέτρια, μέ συμπαθητικό καί μαῶλλον ἐπαρχιώτικο παρουσιαστικό.)

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

(σταματάει στην πόρτα, ακούει και μιλάει χαμηλόφωνα) Μπά, δέν βλέπω νά
σηκώθηκαν ακόμα.

ΜΠΕΡΤΕ

(επίσης χαμηλόφωνα) Τί σās έλεγα, δεσποινίς; 'Αλλά για σκεφθεΐτε τήν
καθυστέρηση του πλοίου, κι έπειτα, Θεέ μου, τά χιλιάδες πράγματα πού
έπρεπε νά βγάλει από τίς βαλίτσες της ή νεαρή κυρία προτου πλαγιάσει.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Καλά, καλά, — ας ξεκουραστούν. 'Αλλά νά τούς χτυπήσει και λίγος
δροσερός πρωινός αέρας όταν σηκωθούν. (πηγαίνει προς τήν τζαμωτή πόρτα και
τήν ανοίγει διάπλατα)

ΜΠΕΡΤΕ

(δίπλα στο τραπέζι, αμήχανη, μέ τό μπουκέτο στο χέρι) Μά τί στην ευχή. 'Εδω
δέν υπάρχει ούτε μιά σπιθαμή ελεύθερος χώρος. 'Εγώ θά τά βάλω έδω,
δεσποινίς. (τά ακουμπάει επάνω στο πιάνο)

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Νά λοιπόν πού απέκτησες καινούρια κυρία, αγαπητή μου Μπέρτε. 'Ενας
Θεός τό ξέρει πόσο δύσκολο μου ήταν νά σέ αποχωριστώ.

ΜΠΕΡΤΕ

(έτοιμη νά βάλει τά κλάματα) "Αμ έγώ, δεσποινίς; Τί νά πω; Πού τόσα
ευλογημένα χρόνια ήμουν στην υπηρεσία σας.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Πρέπει νά τό αντιμετωπίσουμε μέ ψυχραιμία, Μπέρτε. Δέν μπορούσε,
βλέπεις, νά γίνει διαφορετικά. 'Ο Γιώργκεν σέ ήθελε κοντά του. "Ηθελε
όπωςδήποτε νά σέ κρατήσει. 'Εξάλλου, έσύ τόν φρόντιζες από τότε πού
ήταν παιδί.

ΜΠΕΡΤΕ

Ναί, δεσποινίς, αλλά δέν μπορώ νά βγάλω από τό μυαλό μου εκείνη τή
δυστυχισμένη τήν κατάκοιτη. Κι αυτή ή καινούρια κοπέλα — ποτέ δέ θά
μάθει νά τήν περιποιείται σωστά.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

"Εννοια σου και θά τή μάθω έγώ. Στο κάτω κάτω τά περισσότερα θά
περνούν από τά χέρια μου. Μήν ανησυχείς για τήν καημενούλα τήν
αδελφή μου, καλή μου Μπέρτε.

ΜΠΕΡΤΕ

Είναι και κάτι άλλο, δεσποινίς. Φοβάμαι ότι δεν θα μπορέσω να ευχαριστήσω τη νεαρή κυρία.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Όπως και να τό κάνουμε — στην αρχή, ένα δυό πράγματα — μπορεί...

ΜΠΕΡΤΕ

Είναι και από σπουδαία οικογένεια. Δύσκολη.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Αυτό να λέγεται. Ή κόρη του στρατηγού Γκάμπλερ! Φτάνει μονάχα να σκεφθείς τί ζωή έκανε όσο ζούσε ο στρατηγός. Για θυμήσου, πού τη βλέπαμε να περνάει έξω απ' τό σπίτι μας επάνω στο άλλογο, πλάι στον πατέρα της. Μέ τό μακρύ μαύρο ταγιέρ της, κι εκείνο τό καπέλο μέ φτερά.

ΜΠΕΡΤΕ

Ναί, ναί, — τό θυμάμαι πολύ καλά! — Και μά την πίστη μου, ποτέ δεν τό περίμενα ότι θα έρχότανε μιά μέρα πού θα σμίγανε αυτή κι ο κύριος Γιόργκεν.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Ούτ' εγώ. — Νά όμως πού έγινε. — Άλλά, Μπέρτε, — πρέπει να σου πω κάτι, τώρα πού τό θυμήθηκα. Άπό δω και πέρα δεν θα φωνάζεις τόν Γιόργκεν κύριο... Θα τόν αποκαλείς κύριε δόκτορα.

ΜΠΕΡΤΕ

Ναί, κάτι άκουσα να λέει γι' αυτό και η νεαρή κυρία — έχθές τό βράδυ — την ώρα πού μπαίνανε στο σπίτι. — Όστε είναι αλήθεια λοιπόν, δεσποινίς;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Ναί, και βέβαια. Άλλά, για φαντάσου, Μπέρτε. Τόν έκαναν δόκτορα στο εξωτερικό. Τώρα, στο ταξίδι τους, τό σκέφτεσαι; Κι εγώ δεν ήξερα τό παραμικρό. — Αυτός μου τό ειπε εκεί κάτω, στην προβλήτα.

ΜΠΕΡΤΕ

Έτσι έξυπνος πού είναι αυτός, ό,τι βάλει στο νοῦ του τό καταφέρνει. Άλλά τόσο πολύ πιά, να γιαιτρεύει και τούς άρρώστους!

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Όχι, δεν έγινε τέτοιος δόκτωρ, — Μπέρτε. (κουνάει τό κεφάλι μέ νόημα)

Πάντως νά ξέρεις ὅτι σύντομα μπορεῖ καί νά τόν ἀποκαλεῖς σάν κάτι πολύ σπουδαιότερο.

ΜΠΕΡΤΕ

Ἄ, τί μοῦ λέτε; Καί σάν τί θά εἶναι αὐτό, δεσποινίς;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

(χαμογελώντας) Χμ, — καί ποῦ νά 'ξερεις. — (συγκινημένη) ὦ Θεέ μου, — νά μπορούσε μόνο νά σηκωθεῖ ἀπό τόν τάφο του ὁ συγχωρεμένος ὁ Γιόκουμ, νά δεῖ πόσο πρόκοψε τό ἀγοράκι του. (κοιτάζει γύρω της) Μά, γιά πές μου, Μπέρτε, — γιατί τό ἔκανες αὐτό; — Γιατί σήκωσες ὅλα τά καλύμματα ἀπό τά ἔπιπλα;

ΜΠΕΡΤΕ

Ἡ κυρία μοῦ εἶπε νά τό κάνω. Μοῦ εἶπε ὅτι δέν ἀνέχεται καλύμματα ἐπάνω στίς καρέκλες.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Ὡστε σκοπεύουν νά τό χρησιμοποιήσουν σάν καθημερινό σαλόνι;

ΜΠΕΡΤΕ

Ἄπ' ὅ,τι κατάλαβα, ἔτσι φαίνεται. Ἄπ' ὅ,τι εἶπε ἡ κυρία δηλαδή. Γιατί ἐκεῖνος — ὁ δόκτωρ — δέν εἶπε τίποτα.

(Ὁ Γιόργκεν Τέσμαν μπαίνει στό δωμάτιο ἀπό τή δεξιά πλευρά, μονολογώντας. Κρατάει μιά ἀνοιχτή ἄδεια βαλίτσα. Εἶναι μετρίου ἀναστήματος, μέ νεανική ὄψη, περίπου τριάντα τριῶν χρόνων, μέ αρκετά γεμάτο, ἀλλ' ἀνοιχτό, στρογγυλό καί χαρούμενο πρόσωπο. Ἡ μαλλιά του εἶναι ξανθά, ἔχει μούσι καί φοράει γυαλιά. Τό ντύσιμό του εἶναι ἄνετο καί ἐλαφρῶς ἀτημέλητο. Φοράει ροῦχα γιά τό σπίτι.)

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Καλημέρα, καλημέρα, Γιόργκεν!

ΤΕΣΜΑΝ

(στό ἀνοιγμα τῆς πόρτας) Θεῖα Γιούλε! Ἀγαπημένη μου θεῖα Γιούλε! (πηγαίνει πρὸς τό μέρος τῆς καί τῆς σφίγγει τό χέρι) Ἐκανες ὅλον αὐτόν τόν δρόμο γιά νά 'ρθεις — τόσο νωρίς! Ἔ;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Μά καί βέβαια, ἔπρεπε νά ἔρθω νά σᾶς δῶ.

ΤΕΣΜΑΝ

Παρ' ὅλο πού δέν κοιμήθηκες ἀρκετά τή νύχτα!

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

ΉΑ, αυτό δέν μέ πειράζει καθόλου.

ΤΕΣΜΑΝ

Πάντως, ἔφτασες καλά στό σπίτι, ἔτσι δέν εἶναι;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Μιά χαρά ἔφτασα, — δόξα σοι ὁ Θεός. Ἄς εἶναι καλά ὁ δικαστής πού εἶχε τήν καλοσύνη νά μέ συνοδεύσει ὡς τήν πόρτα μου.

ΤΕΣΜΑΝ

Στενοχωρηθήκαμε πού δέν μπορέσαμε νά σέ πάρουμε μαζί μας στήν ἄμαξα. Ἀλλά ὅπως εἶδες καί μόνη σου, — ἡ Ἔντα εἶχε τόσες βαλίτσες, πού γιά νά χωρέσουν...'

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Μά βέβαια, δέν γινόταν μέ τόσα πράγματα πού εἶχε.

ΜΠΕΡΤΕ

(στόν Τέσμαν) Νά πάω νά ρωτήσω τήν κυρία μήπως χρειάζεται τίποτα;

ΤΕΣΜΑΝ

ἮΟχι, Μπέρτε, εὐχαριστῶ. — Δέν ὑπάρχει λόγος. Μοῦ εἶπε ὅτι ἂν χρειαστεῖ κάτι θά χτυπήσει τό κουδούνι.

ΜΠΕΡΤΕ

(πηγαίνοντας πρὸς τά δεξιὰ) Τότε καλά.

ΤΕΣΜΑΝ

ἮΟμως, νά, — πάρε μαζί σου αὐτήν ἐδῶ τή βαλίτσα.

ΜΠΕΡΤΕ

(τήν παίρνει) θά τήν ἀνεβάσω στή σοφίτα. (βγαίνει ἀπό τήν πόρτα τοῦ χώλ)

ΤΕΣΜΑΝ

Καί νά σκεφτεῖς, θεία, — ὅτι αὐτή ἡ βαλίτσα ἦταν γεμάτη χαρτιά. Δέν μπορεῖς νά φανταστεῖς τί μάζεψα ἀπ' ὅλα τά ἀρχεῖα πού ἐρεύνησα. Πόσο παλιά, δυσεύρετα πράγματα, ἄγνωστα σέ ὅλους.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Τό ξέρω, Γιόργκεν. Εἶμαι σίγουρη ὅτι δέν σπατάλησες τό χρόνο σου στό γαμήλιο ταξίδι σας.

ΤΕΣΜΑΝ

ΉΑ, αυτό νά λέγεται. — Ἀλλά γιατί δέν βγάζεις τό καπέλο σου, θεία;

Νά! Στάσου νά λύσω τίς κορδέλες. Ξ;
ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
(ένῶ αὐτός τίς λύνει) ὦ Θεέ μου. — Ὅπως ὅταν σέ εἶχαμε στό σπίτι, μαζί
μας.

ΤΕΣΜΑΝ
(γυρίζοντας τό καπέλο στό χέρι του) Ἄ, — τί ὄμορφο καί κομψό καπέλο!
Τώρα τό ἀγόρασες;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Γιά τό χατίρι τῆς Ἐντας.

ΤΕΣΜΑΝ
Γιά τό χατίρι τῆς Ἐντας, ἔ;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Ναί, γιά νά μήν ντρέπεται γιά μένα, ἂν τύχει καμιά φορά καί βγοῦμε στό
δρόμο μαζί.

ΤΕΣΜΑΝ
(χαϊδεύοντάς την στό μάγουλο) Πάντα τά σκέφτεσαι ὅλα, καλή μου θεία
Γιούλε! (ἀκουμπάει τό καπέλο σέ μιὰ καρέκλα, δίπλα στό τραπέζι) Ἐλα τώρα, —
νά καθίσουμε ἐδῶ, στόν καναπέ. Νά τά ποῦμε λίγο οἱ δύο μας ὥσπου νά
ἔρθει ἡ Ἐντα. (κάθονται, αὐτή ἀκουμπάει τήν ὀμπρέλα της στή γωνία τοῦ καναπέ)

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
(παίρνει τά δύο του χέρια καί τόν κοιτάζει) Τί εὐλογία νά σ' ἔχω πάλι ἐδῶ,
μπροστά στά μάτια μου, Γιόργκεν! Ἐσένα, τό μονάκριβο ἀγόρι τοῦ
καημένου τοῦ Γιόκουμ.

ΤΕΣΜΑΝ
Κι ἐγώ, θεία, — νά πού σέ ξαναβρίσκω. Ἐσένα πού στάθηκες γιά μένα
καί μάνα καί πατέρα.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Ναί, τό ξέρω πῶς πάντα θά ἔχεις μιὰ θέση στήν καρδιά σου γιά τίς γριές
θεῖες σου, Γιόργκεν.

ΤΕΣΜΑΝ
Ἀλήθεια, γιά πές μου, βελτιώθηκε καθόλου ἡ κατάσταση της θείας Ρίνας;
Ξ;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Μπά, καθόλου, — καί οὔτε περιμένουμε νά βελτιωθεῖ ἡ καημένη. Εἶναι

κατάκοιτη στό κρεβάτι της, ὅπως πάντα. Ἄλλά, — μόνο νά μέ ἀξιώσει ὁ Θεός νά τήν κρατήσω λίγο ἀκόμα! Γιατί ἂν τή χάσω, δέν θά ἔχω τίποτα πιά νά κάνω στή ζωή μου, Γιόργκεν. Ἰδίως τώρα πού δέν ἔχω τή φροντίδα σου.

ΤΕΣΜΑΝ

(χτυπώντας την στήν πλάτη) Ἔλα, ἔλα, ἔλα!

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

(ἀλλάζοντας ξαφνικά τόν τόνο τῆς φωνῆς της) Καί νά σκεφεῖ κανεῖς ὅτι τώρα εἶσαι ἕνας παντρεμένος ἄντρας, Γιόργκεν! — Καί ὅτι ἐσύ πῆρες τήν Ἔντα Γκάμπλερ! Τήν ὠραία Ἔντα Γκάμπλερ! Για φαντάσου! Αὐτήν πού τήν πολιορκοῦσαν τόσο καί τόσο μνηστῆρες!

ΤΕΣΜΑΝ

(σιγοτραγουδάει λίγο καί χαμογελάει ικανοποιημένος) Λοιπόν, ξέρεις κάτι; Μοῦ φαίνεται ὅτι πολλοί ἀπό τούς φίλους μου ἐδῶ, στήν πόλη μας, θά ἤθελαν νά βρῖσκονται στή θέση μου. Ἔ;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Κι αὐτό τό μεγάλο γαμήλιο ταξίδι πού κάνατε! Πάνω ἀπό πέντε — σχεδόν ἕξι μῆνες.

ΤΕΣΜΑΝ

Γιά μένα πάντως ἦταν κι ἕνα ταξίδι ἐργασίας. Ἦταν τόσα τά ἀρχεῖα πού ἔπρεπε νά ἐρευνήσω. Καί τόσα τά βιβλία πού ἔπρεπε νά διαβάσω, — θεία.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Ὅσο γι' αὐτό — νά λέγεται. (περισσότερο ἐμπιστευτικά, χαμηλώνοντας τή φωνή της) Ἄλλά, γιά πές μου, Γιόργκεν, — δέν ἔχεις κάτι — κάτι τό ιδιαίτερο νά μοῦ πεῖς;

ΤΕΣΜΑΝ

Ἄπό τό ταξίδι;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Ναί.

ΤΕΣΜΑΝ

Ὅχι, δέν νομίζω ὅτι ἔχω τίποτ' ἄλλο ἀπό ὅσα σοῦ ἀνέφερα στά γράμματά μου. Τό ὅτι ἔγινε διδάκτωρ, — αὐτό σοῦ τό εἶπα ἤδη χτές.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Ναί, μοῦ τό εἶπες. Ἄλλά αὐτό πού θέλω νά πῶ εἶναι — εἶναι ἂν ἔχεις —
ἄς ποῦμε, κάποιες — κάποιες προοπτικές.

ΤΕΣΜΑΝ
Προοπτικές;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Θεέ μου, μά ἔλα τώρα, Γιόργκεν, — εἶμαι ἡ γριά θεία σου!

ΤΕΣΜΑΝ
Μά καί βέβαια ἔχω προοπτικές, θεία, — φυσικά.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Λοιπόν!

ΤΕΣΜΑΝ
Ἔχω τίς καλύτερες προοπτικές — νά γίνω καθηγητής ἐντός τῶν ἡμερῶν.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Χμ, καθηγητής, ναί —

ΤΕΣΜΑΝ
Μπορῶ μάλιστα νά πῶ ὅτι εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος γι' αὐτό. Ἄλλά,
καλή μου θεία Γιούλε, αὐτό εἶναι κάτι πού τό ξέρεις κι ἐσύ πολύ καλά!

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
(μέ μικρό γέλιο) Φυσικά καί τό ξέρω. Ἔχεις δίκιο. (ἀλλάζοντας θέμα) —
Ἄλλά ἀρχίσαμε νά μιλάμε γιά τό ταξίδι σας. — Θά πρέπει νά στοίχισε
ένα ἄωρό χρήματα, ἔ, Γιόργκεν;

ΤΕΣΜΑΝ
Ναί, δυστυχῶς. Ἄν καί ἡ μεγάλη ὑποτροφία πού πῆρα μᾶς βοήθησε
ἄρκετά.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Ναί, ἀλλά μή μοῦ πεῖς ὅτι ἔφτασε καί γιά τούς δύο σας;

ΤΕΣΜΑΝ
Ἔ, ὄχι, αὐτό δέν εἶναι καί τόσο δύσκολο γιά νά τό καταλάβει κανείς, ἔ;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Ὅταν μάλιστα ταξιδεύεις μέ μιά κυρία... Τότε εἶναι ὅλα πολύ πιό
ἀκριβά, ἀπ' ὅ,τι ἄκουσα νά λένε.

ΤΕΣΜΑΝ

Ἐννοεῖται, θεία, — εἶναι πολύ πιό ἀκριβά. Ἀλλά ἡ Ἔντα ἔπρεπε νά τό κάνει αὐτό τό ταξίδι! Πραγματικά ἔπρεπε. Τίποτα ἄλλο δέν θά τήν ἱκανοποιούσε.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Ναί, ναί, τίποτα ἄλλο. Βλέπεις στήν ἐποχή μας ἔχουν πιά καθιερωθεῖ τά γαμήλια ταξίδια. — Ἀλλά, γιά πές μου, πρόλαβες νά ρίξεις μιὰ ματιά στό σπίτι;

ΤΕΣΜΑΝ

Ἄ, ναί, καί μέ τό παραπάνω. Εἶμαι στό πόδι ἀπό τά ξημερώματα.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Καί πῶς σοῦ φάνηκε;

ΤΕΣΜΑΝ

Ἐπέροχο! Πραγματικά εἶναι ὑπέροχο! Τό μόνο πού σκέφτομαι εἶναι τί θά κάνουμε τά δύο ἄδεια δωμάτια πού εἶναι ἀνάμεσα στό σαλόνι καί στήν κρεβατοκάμαρα τῆς Ἔντας.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

(μέ μικρό γέλιο) Μά, καλέ μου Γιόργκεν, θά τά χρειαστεῖτε σέ λίγο καιρό.

ΤΕΣΜΑΝ

Ναί, θεία Γιούλε, ἔχεις ἀπόλυτο δίκιο. Σιγά σιγά θά μεγαλώνει ἡ συλλογή τῶν βιβλίων μου καί... Ἔ;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Ναί, ἀγαπημένο μου παιδί. Αὐτό ἀκριβῶς σκεφτόμουν κι ἐγώ.

ΤΕΣΜΑΝ

Ἀλλά περισσότερο ἀπ' ὅλα χαίρομαι γιά τήν Ἔντα. Πρίν ἀρραβωνιαστοῦμε μοῦ ἔλεγε διαρκῶς ὅτι δέν θά μπορούσε νά ζήσει πουθενά ἄλλοῦ παρά μόνο στό σπίτι τῆς χήρας τοῦ ὑπουργοῦ Φάλκ.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Καί νά σκεφτεῖς — ὅτι ἀποφάσισαν νά τό πουλήσουν ἀμέσως μόλις ἐσεῖς ξεκινήσατε γιά τό γαμήλιο ταξίδι σας.

ΤΕΣΜΑΝ

Πραγματικά, θεία Γιούλε, ἡ τύχη ἦταν μέ τό μέρος μας, — συμφωνεῖς;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Ναί, αγαπημένε μου Γιόργκεν, αλλά νομίζω πώς είναι πολύ ακριβό!
Τό βρίσκω ασύμφορο για σένα — όλ' αυτό.

ΤΕΣΜΑΝ
(τήν κοιτάζει λίγο αποκαρδιωμένος) Ναί, μπορεί νά ἔχεις δίκιο, θεία.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Ὡ, μεγαλοδύναμε Θεέ!

ΤΕΣΜΑΝ
Ἀλήθεια, πόσο τό ὑπολογίζεις; Περίπου. Ἔ;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Δέν μπορῶ νά σοῦ πῶ, ἄν δέν ἔρθουν πρῶτα ὅλοι οἱ λογαριασμοί.

ΤΕΣΜΑΝ
Πάντως ὁ δικαστής Μπράκ φρόντισε νά γίνουν ὅλα μέ τούς εὐνοϊκότερους ὅρους γιά μένα. Ἔτσι τουλάχιστον ἔγραψε ὁ ἴδιος στήν Ἔντα.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Καλά, καλά, μήν ἔχεις ἀγωνία γι' αυτό, ἀγόρι μου. Κι ἄν θές νά ξέρεις, γιά τά ἐπιπλα καί τά χαλιά ἔχω δώσε ἐγγύηση.

ΤΕΣΜΑΝ
Ἐγγύηση; Ἐσύ; Καλή μου θεία Γιούλε, — καί μέ ποιό τρόπο;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Δέσμευσα τά μερίσματά μας.

ΤΕΣΜΑΝ
(ἀναπηδώντας) Τί; Τό μέρος τό δικό σου καί τῆς θείας Ρίνας;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Ναί, πῶς ἀλλιῶς θά μπορούσε νά γίνει;

ΤΕΣΜΑΝ
(ὄρθιος, μπροστά της) Μά, ἔχασες τελείως τό μυαλό σου, θεία; Αὐτά τά μερίσματα εἶναι ὁ μοναδικός πόρος πού ἔχετε ἐσύ καί ἡ θεία Ρίνα γιά νά ζήσετε.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Καλά, καλά, — δέν ὑπάρχει λόγος νά ἐξάπτεσαι. Πρόκειται γιά μιᾶ καθαρά τυπική διαδικασία. Μοῦ τό εἶπε καί ὁ δικαστής Μπράκ πού εἶχε τήν εὐγενή καλοσύνη νά τακτοποιήσει τό ζήτημα. Μιά ἀπλή, τυπική διαδικασία, ἔτσι μοῦ εἶπε.

ΤΕΣΜΑΝ

Δέν ἀντιλέγω, ἀλλά ὅσο νά 'ναι —

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Ἐξάλλου τώρα θά ἔχεις καί τό μισθό σου γιά νά μπορεῖς νά ἀνταπεξέλθεις. Ἀλλά, — πρὸς Θεοῦ, ἀκόμα κι ἂν χρειαζόταν νά βοηθήσουμε λίγο — τώρα πού βρίσκεσαι στήν ἀρχή — γιά μᾶς θά ἦταν μεγάλη χαρά.

ΤΕΣΜΑΝ

Ἄ, θεία, — ποτέ δέν θά πάφεις νά θυσιάζεις γιά μένα!

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

(σηκώνεται καί ἀκουμπᾷ τό χέρι της στόν ὦμο του) Ἔχω σ' αὐτόν τόν κόσμο ἄλλη χαρά ἀπό τό νά ἀνοίγω τό δρόμο σου, ἀγαπημένο μου παιδί; Ἐσύ πού δέν γνώρισες οὔτε μάνα οὔτε πατέρα! Καί μάλιστα τώρα πού φτάνουμε στό τέρμα! Ξέρεις, μερικές φορές τά πράγματα μοῦ φαίνονταν τόσο μαῦρα... Δόξα σοι ὁ Θεός ὅμως, Γιόργκεν, τά ξεπέρασες ὅλα!

ΤΕΣΜΑΝ

Ἀλήθεια, θεία, κατά βάθος εἶναι περίεργο τό πῶς συνέβησαν ὅλα αὐτά.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Ναί, — καί ὅλοι ὅσοι σοῦ στάθηκαν ἐμπόδιο, — ~~ὅλοι αὐτοὶ~~^{κι} πού θέλησαν νά σοῦ φράξουν τό δρόμο — τώρα ἔχουν ἠττηθεῖ. Κατρακύλησαν, Γιόργκεν! Κι αὐτός πού ἦταν ὁ πιό ἐπικίνδυνος ἐχθρός σου — κατρακύλησε ἀκόμα περισσότερο. — Ὅπως ἔστρωσε ἄς κοιμηθεῖ. Ὁ καημένος, ναυάγησε γιά τά καλά.

ΤΕΣΜΑΝ

Ἀλήθεια, ἔμαθες τίποτα γιά τόν Ἔιλερτ; Ἀπό τότε πού ἔφυγα ἐννοῶ.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Τό μόνο πού ἔμαθα γι' αὐτόν εἶναι ὅτι ἔβγαλε καινούριο βιβλίο.

ΤΕΣΜΑΝ

Βιβλίο; Ὁ Ἔιλερτ Λέβμποργκ; Τώρα πρόσφατα; Ἔ;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Ναί, ἔτσι λένε. Ἐνας Θεός ξέρεي τί θά εἶναι. Ἐσύ τί λές; Ὅταν ὅμως κυκλοφορήσει τό δικό σου — θά εἶναι ἐντελῶς διαφορετικό! Γιόργκεν, ποιο θά εἶναι τό θέμα του;

ΤΕΣΜΑΝ
Θά αναφέρεται στίς οίκοτεχνίες τῆς Βραβάνης τήν περίοδο τοῦ Μεσαίων.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Γιά φαντάσου! Νά μπορείς νά καταπιάνεσαι μέ τέτοια θέματα!

ΤΕΣΜΑΝ
Πρός τό παρόν πάντως, ἀργεῖ νά τελειώσει. Πρέπει πρῶτα νά βάλω εἰς τάξη διάφορα σκόρπια στοιχεῖα.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
"Ὅσο γι' αὐτό, στό νά μαζεύεις καί νά τακτοποιεῖς, — δέν σοῦ παραβγαίνει κανεῖς. Παιδί τοῦ συγχωρεμένου τοῦ Γιόκουμ δέν εἶσαι;

ΤΕΣΜΑΝ
Ἄνυπομονῶ τόσο πολύ νά στρωθῶ στή δουλειά. Ἰδίως τώρα πού ἀπέκτησα ἓνα ὄμορφο, δικό μου σπίτι. Μιά δική μου γωνιά.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ
Καί τό σπουδαιότερο ἀπ' ὅλα, ἀγαπητέ μου Γιόργκεν, τώρα πού ἀπέκτησες αὐτήν πού ἐπιθυμοῦσε ἡ καρδιά σου.

ΤΕΣΜΑΝ

(ἀγκαλιάζοντάς την) Ἄ, ναί, ναί, θεία Γιούλε! Ἡ Ἔντα, — ἡ Ἔντα εἶναι τό σημαντικότερο ἀπ' ὅλα. (κοιτάζει πρὸς τό ἀνοιγμα τῆς πόρτας) Νομίζω πὺ ἔρχεται, ἔ;

(Ἡ Ἔντα ἔρχεται ἀπό τὰ ἀριστερά, περνώντας ἀπό τό μέσα δωμάτιο. Εἶναι μία γυναῖ εἴκοσι ἑννέα ἐτῶν. Τό πρόσωπο καί ἡ κορμοστασιά της φανερώνουν εὐγενική καταγωγ καί ἀνωτερότητα. Τό δέρμα της εἶναι ἐλαφρά χλωμό. Τά γκρίζα μάτια της ἐκφράζου μιά ψυχρή καί καθάρια ἡρεμία. Τά μαλλιὰ της, σ' ἓνα εὐχάριστο καστανό χρῶμα, δέ εἶναι ἰδιαίτερος πλούσια. Εἶναι ντυμένη μέ γοῦστο, μέ ἓνα ἄνετο πρωινό φόρεμα.)

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

(προχωρώντας πρὸς τήν Ἔντα) Καλημέρα, ἀγαπητή μου Ἔντα! Σέ καλημερίζω μέ ὅλη μου τήν καρδιά.

ΕΝΤΑ

(τείνοντάς της τό χέρι) Καλημέρα, ἀγαπητή μου δεσποινίς Τέσμαν. Πολύ εὐγενικό ἔκ μέρους σας νά μάς ἐπισκεφθεῖτε τόσο νωρίς.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

(μέ κάποια ἀμηχανία) Λοιπόν, ἡ νεαρή μας νύφη κοιμήθηκε καλά στό καινούριο της σπιτικό;

ΕΝΤΑ

Ἄ, ναί, άνεχτά, εὐχαριστῶ.

ΤΕΣΜΑΝ

(γελάει) Ἄνεχτά! Ἔλα τώρα, Ἐντα, ὅταν σηκώθηκα, ἐσύ κοιμόσουν τοῦ καλοῦ καιροῦ.

ΕΝΤΑ

Πάλι καλά. Ὅσο νά 'ναι, δεσποινίς Τέσμαν, χρειάζεται λίγος χρόνος ὥσπου νά συνηθίσει κανεῖς στό καινούριο του περιβάλλον. Σιγά σιγά. (κοιτάζοντας ἀριστερά) Πῶ, πῶ. Ἡ ὑπηρετρία ἄφησε τήν μπαλκονόπορτα ἀνοιχτή καί μπήκε μέσα μιά δλόκληρη θάλασσα ἀπό ἡλιαχτίδες.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

(πηγαίνει πρὸς τήν πόρτα) Ἄς τήν κλείσουμε τότε.

ΕΝΤΑ

Ὅχι, ὄχι, σᾶς παρακαλῶ! Καλέ μου Τέσμαν, τράβηξε ἂν θέλεις μόνο τίς κουρτίνες. Ἔτσι τό φῶς θά μπαίνει ἀπαλότερο.

ΤΕΣΜΑΝ

(πηγαίνοντας πρὸς τήν τζαμόπορτα) Καλά, — καλά. Ὅριστε, Ἐντα, — τώρα θά ἔχεις καί σκιά καί καθαρό ἀέρα.

ΕΝΤΑ

Πράγματι, χρειαζόμαστε καθαρό ἀέρα ἐδῶ μέσα. Μέ ὄλ' αὐτά τά εὐλογημένα λουλούδια! — Ἀλλά, ἀγαπητή — δεσποινίς Τέσμαν, δέν θά καθίσετε;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Ὅχι, δέν πειράζει, εὐχαριστῶ πολύ. Τώρα ξέρω ὅτι ὅλα ἐδῶ εἶναι τακτοποιημένα. — Δόξα σοι ὁ Θεός! Πρέπει νά ἐπιστρέψω στό σπίτι, σ' αὐτήν τήν καημενούλα πού μέ περιμένει κατάκοιτη.

ΤΕΣΜΑΝ

Νά τῆς δώσεις πολλούς πολλούς χαιρετισμούς ἐκ μέρους μου. Καί νά τῆς πῆς ὅτι θά τήν ἐπισκεφθῶ σήμερα κιόλας.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Ναί, ναί, θά τῆς τό πῶ. Ἀλλά παραλίγο νά τό ξεχάσω, Γιόργκεν, — (φάχνει στήν τσέπη της) ἐδῶ ἔχω κάτι γιά σένα.

ΤΕΣΜΑΝ

Τί εἶναι, θεία, τί;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

(βγάζει ένα μικρό πλακέ πακέτο με περιτύλιγμα έφημερίδας και του τό δίνει) Κοίταξ:
έδω, αγαπημένο μου άγόρι.

ΤΕΣΜΑΝ

(άνοίγοντας) Θεέ μου, δέν είναι δυνατόν! — Τά φύλαξες για μένα, θεία
Γιούλε! Έντα! Είναι συγκινητικό, έ;

ΕΝΤΑ

(δίπλα στην έταζέρα, δεξιά) Ναί, καλέ μου, αλλά τί είναι;

ΤΕΣΜΑΝ

Παντόφλες! Οί παλιές μου παντόφλες. Κοίτα!

ΕΝΤΑ

Ά, ναί. Θυμάμαι! Μοῦ μιλουῦσες συχνά γι' αυτές στό ταξίδι.

ΤΕΣΜΑΝ

Μοῦ ἔλειψαν τόσο πολύ! (σηκώνεται και τήν πλησιάζει) Κοίταξέ τες, Έντα.

ΕΝΤΑ

(πηγαίνοντας πρὸς τό τζάκι) Δέν χρειάζεται, είλικρινά δέν μέ ενδιαφέρουν
καθόλου.

ΤΕΣΜΑΝ

(άκολουθώντας την) Ξέρεις, — τίς είχε κεντήσει ή θεία Ρίνα στό κρεβάτι.
Παρ' ὄλη τήν άρρώστια της. Δέν μπορείς νά φανταστείς πόσες άναμνήσεις
έχω άπ' αυτές!

ΕΝΤΑ

(στό τραπέζι) Έγώ ὁμως ὄχι.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Σ' αυτό έχει δίκιο ή Έντα, Γιόργκεν.

ΤΕΣΜΑΝ

Ναί, μπορεί. Άλλά έχω τήν έντύπωση ὅτι τώρα πού ἔγινε μέλος τῆς
οἰκογένειας —

ΕΝΤΑ

(τόν διακόπτει) Μ' αυτήν τήν ύπηρέτρια, Τέσμαν, νομίζω ὅτι δέν θά τά
πάρμε καθόλου καλά.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Δέν θά τά πάρτε καλά μέ τήν Μπέρτε;

ΤΕΣΜΑΝ

Μά γιατί, αγαπημένη μου, — πώς τό σκέφτηκες αυτό; Ή;

ΕΝΤΑ

(διδίχοντας) Κοίτα εκεί! Όρίστε, άφησε τό παλιό της καπέλο επάνω στήν καρέκλα.

ΤΕΣΜΑΝ

(έντρομος, του πέφτουν οι παντόφλες από τά χέρια) Μά, Ήντα —!

ΕΝΤΑ

Σκέψου, — νά έμπαινε κάποιος και νά τό έβλεπε.

ΤΕΣΜΑΝ

Μά σέ παρακαλώ, Ήντα, — αυτό είναι τό καπέλο τής Θείας Γιούλε!

ΕΝΤΑ

Ή, ναι;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

(παίρνοντας τό καπέλο) Ναι, δικό μου είναι. Άλλά, για νά ποῦμε και του στραβου τό δικιο, μικρή μου Ήντα, δέν είναι και τόσο παλιό.

ΕΝΤΑ

Φαίνεται δέν θά τό πρόσεξα και τόσο καλά, δεσποινίς Τέσμαν.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

(δένοντας τό καπέλο στό κεφάλι της) Μάλιστα. Μάρτυς μου ο Θεός, είναι ή πρώτη φορά πού τό φοράω.

ΤΕΣΜΑΝ

Και πολύ κομψό. Πραγματικά, είναι πολύ ώραϊο!

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Ή, δέν είναι και τίποτα σπουδαϊο, αγαπητέ μου Γιόργκεν. (κοιτάζει γύρω της) Η έμπρέλα; — Ή, νά την έδω. (τήν παίρνει) Γιατί κι αυτή δική μου είναι, (μουρμουρίζοντας) δέν είναι τής Μπέρτε.

ΤΕΣΜΑΝ

Καινούριο καπέλο και καινούρια έμπρέλα! Για σκέψου, Ήντα;

ΕΝΤΑ

Όμορφα είναι, — χαριτωμένα.

ΤΕΣΜΑΝ

Δέν είναι; Ή; — Προτου νά φύγεις όμως, θεία, κοιτάξε σέ παρακαλώ καλά τήν Ήντα! Κοιτάξε τί όμορφη και χαριτωμένη πού είναι!

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Μά, αγαπητό μου παιδί, αυτό δέν είναι κάτι τό νέο. 'Η 'Εντα ήταν πάντα υπέροχη. (υποκλίνεται και φεύγει πρός τά δεξιά)

ΤΕΣΜΑΝ

(άκολουθώντας την) Ναι, αλλά δέν πρόσεξες πόσο πιό γεμάτη και πιό ξεκούραστη δείχνει. Πόσα πάχυνε στό ταξίδι!

ΕΝΤΑ

(διασχίζοντας τή σκηνή) 'Ελα τώρα, σώπα — !

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

(σταματά και στρέφεται πρός τά πίσω) Πάχυνε;

ΤΕΣΜΑΝ

Καί βέβαια πάχυνε, θεία Γιούλε, μόνο πού δέν φαίνεται και τόσο καλά, γιατί τήν κρύβει τό φόρεμα πού φοράει. 'Εγώ όμως έχω κάθε λόγο νά γνωρίζω —

ΕΝΤΑ

(στήν τζαμόπορτα, άνυπόμονα) Δέν έχεις κανένα λόγο για τίποτα!

ΤΕΣΜΑΝ

Μπορεϊ ό καθαρός άέρας εκεί πάνω στό Τυρόλο.

ΕΝΤΑ

(χορτά, διακόπτοντάς τον) Είμαι ή ίδια, άκριβώς όπως όταν ξεκινήσαμε.

ΤΕΣΜΑΝ

Ναι, έσύ τό λές αυτό. 'Εγώ όμως έχω κάθε λόγο νά πιστεύω ότι δέν είσαι. Δέν συμφωνεϊς κι έσύ μαζί μου, θεία;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

(έχει δέσει τά χέρια και τήν κοιτάζει) 'Υπέροχη! — 'Υπέροχη! — 'Η 'Εντα είναι υπέροχη. (πηγαίνει πρός τό μέρος της, παίρνει τό κεφάλι της ανάμεσα στά χέρια της, τό φέρνει πρός τό μέρος της και τής φιλάει τά μαλλιά) 'Ο Θεός νά εύλογεί κι νά φυλάει τήν 'Εντα Τέσμαν. Για τόν Γιόργκεν.

ΕΝΤΑ

(ξεφεύγοντας) — 'Ω! Μά, αφήστε με.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

(μέ ήρεμη συγκίνηση) Ούτε μία μέρα δέν θά αφήσω νά περάσει χωρίς νά σί επισκεφθώ.

ΤΕΣΜΑΝ

Ναί, θεία, μᾶς τό ὑπόσχεσαι, ἔ;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΤΕΣΜΑΝ

Γειά σας, — γειά σας!

(Βγαίνει ἀπό τήν πόρτα τοῦ χώλ. Ὁ Τέσμαν τή συνοδεύει. Ἡ πόρτα μένει μισάνοιχτη.

Ἄκούγεται ὁ Τέσμαν νά ἐπαναλαμβάνει τά χαιρετίσματα στή θεία Ρίνα καί τίς εὐχαριστίες του γιά τίς παντόφλες. Ἐν τῷ μεταξύ, ἡ Ἔντα πηγαινοέρχεται στό σαλόνι σηκώνοντας τά χέρια καί σφίγγοντάς τα σάν σέ ἀπόγνωση. Ἐπειτα τραβάει τήν κουρτίνα στήν τζαμόπορτα καί στέκεται ἐκεῖ, κοιτάζοντας ἔξω. Σέ λίγο ἐπιστρέφει ὁ Τέσμαν, κλείνοντας πίσω του τήν πόρτα.)

ΤΕΣΜΑΝ

(σηκώνοντας τίς παντόφλες ἀπό τό πάτωμα) Τί κοιτάζεις, Ἔντα;

ΕΝΤΑ

(ἤρεμη, μέ αὐτοκυριαρχία) Κοιτάζω τά φύλλα. Εἶναι τόσο κίτρινα. Καί τόσο μαραμένα.

ΤΕΣΜΑΝ

(ξανατυλίγει τίς παντόφλες καί τίς ἀκουμπάει στό τραπέζι) Μπήχαμε κιόλας στόν Σεπτέμβρη.

ΕΝΤΑ

(ἀνήσυχη) Γιά σκέψου, μπήχαμε κιόλας στόν Σεπτέμβρη.

ΤΕΣΜΑΝ

Ἀλήθεια, δέν σοῦ φάνηκε λίγο περίεργη ἡ θεία Γιούλε; Σχεδόν ἐπίσημη. Μπορεῖς νά μοῦ πεῖς τί τήν ἔχει πιάσει; Ἔ;

ΕΝΤΑ

Δέν καταλαβαίνω, ἐγώ δέν τήν ξέρω καί τόσο καλά. — Δέν εἶναι ἔτσι συνήθως;

ΤΕΣΜΑΝ

Ὅχι. Ὅπως ἦταν σήμερα ποτέ.

ΕΝΤΑ

(ἀπομακρύνεται ἀπό τήν τζαμόπορτα) Λές νά παρεξηγήθηκε γιά τό καπέλο;

ΤΕΣΜΑΝ

Ἄ, δέν νομίζω. Μπορεῖ λίγο, ἐκείνη τή στιγμή.